

دی‌دگا

شماره: ۲۰۲

تاریخ: ۱۳۹۱/۰۶/۲۱

موضوع: ضرورت ارتباط فعال پژوهش و تجاری سازی آن

تهیه و تنظیم: احمد اخوی

توضیح اجمالی:

پژوهش کاربردی یا تحقیق و توسعه (R&D) شامل دو جزء مهم است. جزء اول پژوهش است که مقدمه و ضرورت پیشرفت فنی و حتی علمی را تشکیل می‌دهد. جزء دوم جزء کاربردی و یا پیاده سازی و اجرای پژوهش است به صورتی که برای جامعه و بهره‌برداران آن کاربرد داشته باشد. فرآیند مذکور اگر در چارچوب ساز و کار بازار تعییف شود و جای خود را در مناسبات اقتصادی ثبتی کرده و بتواند حقوق انتفاع از آن را به صاحبانش برگرداند تجاری سازی نامیده می‌شود. از اشکال بازرگاری سازی به تولید رساندن ابداعات و ابتكارات است که می‌تواند مزیت رقابتی صاحب آن را تا مدت‌ها حفظ کند. تجاری سازی فرآیندی است که سود و انگیزه لازم برای ادامه تحقیق و یا ابتكارات جدید بوجود آورد. اگر ابتكار و دستاوردهای به برنده (BRAND) تبدیل شود و بازارها را به سلطه خود درآورد مشوق بسیار بزرگی برای تازه واردان خواهد بود ولی اگر چنین ساز و کار انگیزشی وجود نداشته باشد ابتكار و نوآوری و پژوهش مقطوعی می‌شود و معلوم نیست بتواند تکرار شود و یا اینکه مزایای آن در اختیار صاحب آن باقی بماند.

این است که در ادبیات پژوهش کاربردی واحدهای R&D که بهتر است تحقیق و پیاده سازی ترجمه شود تا تحقیق و توسعه عمدها در حوزه کار و تولید یعنی کارگاهها و صنایع ایجاد می‌شوند و تأمین مالی آن را یک بنگاه کسب و کار یا عامل اقتصادی به عهده دارد تا دولت. پژوهش بنیادی و علمی در دانشگاه جای دارد و البته که اساس همه اینها بر پژوهش است. اما پژوهش وقتی به طور کامل توسعه زا می‌شود که کاربردی باشد و بتواند در راستای نیاز بازار و پاسخگویی آن برآید. اینجاست که دولت‌های علاقه مند به توسعه و حکمرانی خوب باید مراقب باشند و کمک و حمایت‌های خود را در مسیرهایی به پژوهشگران برسانند که متنضم بخش تجاری سازی باشند یعنی حلقة ای از زنجیره R&D واحدهای تولیدی را در واقع تشکیل دهد. از اینجا چند نکته کلیدی برای دستگاههای علمی و تحقیقاتی و به طور خاص وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همین طور شورای عתق قابل استخراج و توصیه است.

نکات کلیدی:

۱. پژوهش و نمونه سازی باید در فعالیت‌هایی حمایت شود که ادامه تحقیق و لزوم توسعه دانش، بنا به نیاز و برای گسترش بازار در دستور کار قرار گرفته باشد.
۲. تامین‌های مالی و حمایتها بر پژوهش‌هایی متتمرکز شود که کشور ظرفیت ادامه و تجاری سازی آنها را دارد
۳. دستگاههای اجرایی ۵۰ تا ۳۰ درصد منابعی را که در بودجه آنها برای تحقیق و پژوهش پیش بینی شده به دو بخش کرده، بخشی را برای افزایش بهره‌وری و ظرفیت سرمایه انسانی خود و بخش بزرگتر را صرف تامین نیازهای دانشی و پژوهشی مشترک واحدهای R&D خصوصی نمایند.
۴. کمیسیون‌های تخصصی شورای عتک اولویت‌های پژوهشی را متناسب با نیاز واقعی بازار و فعالیت‌های حقیقی تعریف نمایند.
۵. کمیسیون تخصصی شورای عتک منابع کلان خود را به آن نوع از طرح‌های کلان ملی تخصیص دهنده که می‌تواند زیر ساخت تولید را از رویکرد مکانیکی و رکود خارج کرده و به جای آن رویکرد دینامیکی دانش بنیان را مستقر سازد.
۶. پژوهش‌های جاه طلبانه و کم پیوند با چالش‌های اقتصاد بازار از برنامه‌ها حذف شوند.
۷. در مورد هر پژوهش هزینه و فایده آن در افق بلند مدت و شاخص‌های توسعه پایدار و همه جانبه برآورد و مقایسه شود.

تأیید رئیس مساعران:

تأیید رئیس گروه مشاوران: